

WEB SAYFALARINDA GÖRSELLİĞİ ETKİLEYEN TASARIM UNSURLARININ İNCELENMESİ VE GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ UYGULAMA ÖRNEĞİ*

Yaşar Emin AKÇA¹ Levent MERCİN²

1 Öğr. Gör. Yaşar Emin Akça, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, yasaremin.akca.(at)dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6472-8098

2 Prof. Dr. Levent Mercin, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, levent.mercin(at)dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5721-6054

Akça, Yaşar Emin, Mercin, Levent. "Web Sayfalarında Görselliği Etkileyen Tasarım Unsurlarının İncelenmesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi Uygulama Örneği". ulakbilge, 55 (2020 Aralık): s. 1460–1473. doi: 10.7816/ulakbilge-08-55-01

*Bu araştırma "Web Arayüz Tasarımında Görselliğin Önemi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZ

Web sitelerinde bilginin, hizmetin veya ticari bir ürünün etkili bir biçimde kullanıcılara sunulması, web sitelerinin kurulum amacına ulaşmasında önemli bir etkidir. Web sitelerini birbirinden ayıran temel unsurlardan biri kullanıcıların web sitesine girdiklerinde karşılaştıkları ilk şey, web sitesinin görsel tasarımıdır, yani web arayüz tasarımıdır. Gelişen internet teknolojisinin sunmuş olduğu olanaklar ile etkili bir web arayüz tasarımı; kullanıcının görsel algısını ve sitenin kullanılabilirliğini büyük ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamda klişeleşmiş şablon sayfa tasarımlarından farklı olarak görsel ve işlevsel açıdan bir web sitesinin arayüz tasarımının oluşturulması; kurumsal kimliğe artı değer katabileceği gibi, web sitesinde sunulan içeriğin sunduğu mesajın, bilginin, duyurunun vb. anlaşılmasını olumlu etkileyecektir. Bu çerçevede web sitelerinin kullanım amaçları farklı olsa da, görsel tasarımlarının yani web arayüz tasarımlarının etkili olması, kullanıcı açısından önemli bir yere sahiptir. Yukarıdaki gerekçeden hareketle, bu çalışmada, web sitelerinin görsel tasarımını (web arayüz) oluşturan unsurların irdelenmesi, elde edilen bulgular doğrultusunda örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanması amaçlanmıştır. Web arayüz tasarımında görselliğe etki eden unsurların amacına uygun sunulması ve bu doğrultuda hazırlanan arayüz tasarım örneğinin hem masaüstü hem de mobil cihazlara uyumlu bir şekilde yapılandırılması, bu araştırmanın önemini oluşturmaktadır. Bu araştırma, genel tarama modellerinden ilgili literatürün taranması, elde edilen verilere göre örnek bir web arayüz tasarımının hazırlanması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada 21. yüzyılda internet teknolojilerinde yaşanan gelişmelerin, web sitelerinin görsel tasarımlarını olumlu yönde etkilediği; tipografi, yüksek çözünürlüklü imajlar, animasyonlar, kompozisyon ve mobil uyumluluk gibi unsurların bir web sitesinin görselliğini önemli ölçüde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca görsel tasarım ilkeleriyle bütünleştirildiğinde web sayfasının estetik değerini ve kullanılabilir bir yapıda olmasını sağlayabildiği, bunun da estetik değerden yoksun, şablon tasarımlar yerine web sitelerinin içeriğinin doğru biçimde aktarılabilirdiği, görselliğin etkin olduğu web arayüz tasarımlarının üretilebilmesine katkı sağladığı sonucuna da ulaşılmıştır. Bunun yanında mobil cihaz kullanımının ciddi oranda artması ile kullanıcılar tablet bilgisayar veya cep telefonlarından web sitelerine erişim sağladığı için bir web sitesinin görsel tasarımının mobil cihazlar da dikkate alınarak hazırlanması gerektiği belirlenmiştir. Dolayısı ile bu çalışmada elde edilen bu sonuçlar, yeni tasarlanan Güzel Sanatlar Fakültesi web sitesinin tasarımında bir öneri olarak uygulanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Web tasarım, web arayüz tasarımı, web sayfası, web sitesi

Makale Bilgisi:

Geliş: 5 Kasım 2020

Düzeltilme: 28 Kasım 2020

Kabul: 20 Aralık 2020

Giriş

Bilginin paylaşımı ve alışverişi toplumun ihtiyaçları arasında önemli bir yer tutar. Son yıllarda yaşanan teknolojik gelişmelerin sunmuş olduğu olanakların, iletişim kurma becerilerini geliştirilmesiyle bilgiye erişimin çok daha kolay hale geldiği söylenebilir. İnternet, iletişimi kolaylaştıran bu teknolojik gelişmelerden biridir.

Zaman içerisinde artış gösteren internet kullanıcı sayısı, sanal dünyada rekabet ortamının oluşmasına zemin hazırlamıştır. Web sitelerinde bilgiyi, hizmeti veya bir ürünü kullanıcılara etkili bir şekilde sunmak, bir web sitesinin kurulum amacına ulaşmasında başarı sağlanması için önemli bir etken olabilmektedir. Bu noktada bir web sayfasındaki içeriği kullanıcıların kolaylıkla algılamasını sağlayan ve web sitelerini birbirinden ayıran temel unsurlardan biri olarak, görsel tasarım karşımıza çıkmaktadır. İnternet teknolojisindeki gelişmeler ışığında oluşturulan bir web arayüz tasarımı, web sitesinin kullanılabilirliğini de büyük ölçüde etkileyebilmektedir. Bu çerçevede şablon tasarımlardan ziyade web site içeriğini en iyi şekilde yansıtabilecek bir arayüz tasarımı oluşturulmasının sayfadaki içeriğin algılanmasına olumlu katkı yapacağı söylenebilir. Bu durumun kurumsal kimliğe ve içeriğin sunumunu da olumlu yönde etkileyebileceği belirtilebilir.

Bir web sitesinin görsel tasarımına etki eden unsurların ilki tasarım ilkelerine uygunluğudur. Ayrıca tasarımda kullanılan öğeler, sanatsal bir bakış açısı ile düzenlendiğinde içeriğin kullanıcılara aktarımını kolaylaştırabileceği düşünülmektedir. Çünkü sanat kavramı estetik kaygılar ile sanatsal düzenleme eleman ve ilkeleri dikkate alınarak ortaya konulan her türlü üretim sürecinde kullanılır. Bu üretim sürecinde hayal gücü, beceri ve yetenek birleşerek ortaya sanat ürünü çıkar (Mercin, 2011: 10). Bu çerçevede grafik tasarım ürünlerinde de sanatsal düzenlemede olduğu gibi tasarım ilke ve elemanları dikkate alınır. Dolayısı ile bir web sayfasının görsel açıdan etkisinin artırılması için tasarımda kullanılan elemanların içerik ile uyum içinde olması ve tasarım ilkelerine göre düzenlenmesinin önemli olduğu ifade edilebilir.

Geçmiş dönemlerde web sayfa tasarımlarının internet bağlantı hızının düşük olması nedeniyle görsel açıdan sınırlandırıldığı bilinmektedir. Bu nedenle web sayfa tasarımları standart ve birbirine benzer yapılarda oluşturulmaktaydı. Ancak günümüzde (Keş, 2009: 67), bilgisayar ve internet teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, web arayüz tasarımlarına farklı ve yaratıcı özellikler kazandırdığını göstermektedir. Dolayısı ile yüksek çözünürlüğe sahip görsellerin kullanılabilmesi son yıllarda internet bağlantı hızındaki artışa bağlıdır. Bunun yanı sıra web tarayıcıları ile birlikte arayüz geliştirme dillerinin de gelişmeye devam etmesi arayüz tasarımlarının web standartlarına göre uygulanabilirliğini arttırdığı söylenebilir. Bu duruma örnek; renk geçişleri, ikonlar ve görsel elemanlar arayüz geliştirme aşamasında harici görsel dosya kullanılmadan oluşturulabilmektedir.

Şimdilerde web sitelerinin yaygın olarak kullanılmaya başlanması sonucunda milyonlarca web sitesi ortaya çıkmıştır. Bu ortaya çıkan web sitelerinde genellikle şablon tasarımların kullanılmasının görsel tasarım açısından estetikten yoksun olması bir problem olarak kabul edilmiştir. Belirtilen noktadan hareketle, var olan söz konusu problemin çözümüne ilişkin örnek olabilecek bir uygulama örneği hazırlamak, bu araştırmanın gerekçesini oluşturmuştur.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, web sitelerinin görsel tasarımını oluşturan unsurların irdelenmesi, bu unsurlar doğrultusunda örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanmasıdır.

Araştırmanın Önemi

Web arayüz tasarımına etki eden unsurların sunulması ve bu doğrultuda hazırlanan arayüz tasarım örneğinin hem masaüstü hem de mobil cihazlara uyumlu bir şekilde yapılandırılması bu araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

Yöntem

Bu çalışmada, genel tarama modellerinden ilgili literatürün taranması, elde edilen verilere göre Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi için örnek bir web arayüz tasarımının hazırlanması yönteminden yararlanılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Web arayüz tasarımı, bir web sitesinin görsel tasarımını ifade etmektedir. Galitz'e (2007: 28) göre, içerik veya bilgi

odaklı arayüz tasarımına genellikle web sayfası tasarımı denir. Ayrıca web arayüz tasarımının, menülerin, içeriğin, grafiklerin yapısını ve ilişkilerini düzgün bir şekilde dengeleme ölçüsü olduğunu ifade etmiştir. Bu durumda tasarımdaki unsurların içeriğe göre seçilmesi ve aralarında bir ilişki kurulması iyi bir web arayüz tasarımı ölçütü sayılabilir. Grafik tasarım ürünlerinde doğru ve başarılı bir tasarım ortaya koyabilmek için tasarım ilkelerinden yararlanır. Bu çerçevede bir tasarımın estetik bir değere sahip olması ve işlevini yerine getirmesi tasarım ilkelerinin etkili bir şekilde uygulanmasıyla sağlanabilir. Arslan ve Kütük'e (2018:240) göre, grafik tasarımda görsel bütünlük, tüm tasarım elemanlarının birbiriyle ilişki içinde düzenlenerek tamamlanmış hissi yaratılmasıyla sağlanır. İzleyici bir mesajda daima bütünlük arar, aksi halde tasarıma olan ilgisini kaybeder.

Bir web sitesinin görsel tasarımın oluşturulmasında diğer grafik tasarım ürünlerinde olduğu gibi görsel tasarım ilkelerinden yararlanılmasının gerekli olduğu söylenebilir. Bu bağlamda Keş (2009: 27) tarafından "estetik nitelikleri olan web siteleri için, genel tasarım ilkelerine paralel olarak web sayfa tasarım ilkeleri geliştirilmiştir. Bu tasarım ilkeleri şunlardır; yalınlık, tutarlılık, açıklık, denge, görsel hiyerarşi, vurgu, ritim, oran/orantı, uyum, bütünlük" şeklindedir. Bu ilkelerin web site içeriğine göre etkili bir biçimde kullanılması arayüz tasarımına estetik bir değer katabilir, ayrıca içeriğin rahat bir biçimde algılanması da sağlanabilir.

Web Arayüz Tasarımında Kompozisyon

Kompozisyon, sanat elemanları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda, oluşturulacak eserin kendi tasarım kuralları dikkate alınarak yapılan estetik düzenleme (Mercin ve Diksoy, 2018: 374) olarak tanımlanmaktadır. Web sayfalarının görselliğini ve kullanılabilirliğini etkileyen önemli unsurlardan biri kompozisyonudur. Web sitesindeki içeriğin başarılı bir biçimde sunumunun dengeli bir kompozisyon kurgusuna bağlı olduğu söylenebilir. Görsel açıdan iyi bir kompozisyon, dikkat çekerek mesajın net ve hızlı bir şekilde iletilmesini sağlar. İyi olmayan bir kompozisyon ise kafa karıştırır, kullanıcıyı yavaşlatır ve şaşırmasına neden olur (Galitz, 2007: 140). Dolayısı ile kullanıcının algısına olumsuz bir etki yapabilir. Bunun sonucunda kullanıcı web sitesinde aradığı bilgiye kolay bir şekilde ulaşamadığında farklı alternatif web sitelere geçiş yapabilir. Bu nedenle web arayüz tasarımında kompozisyon kurgusu, içeriği en yalın şekliyle iletebilmesi ile hem görselliğe hem de kullanılabilirliğe olumlu katkı sağlayabilir.

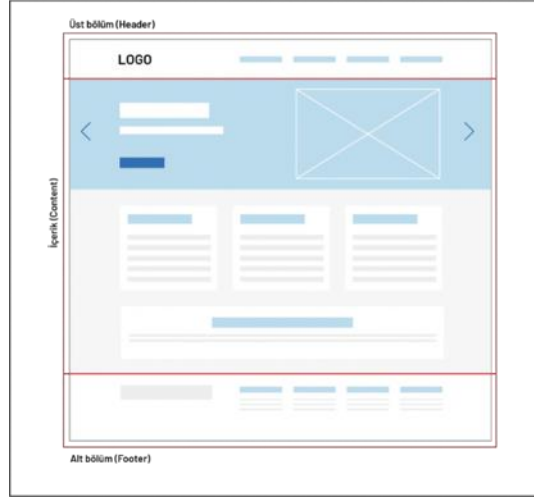
Tasarımda kompozisyon düzeni, öğelerin hem bütünsel hem de ayrı ayrı etkisini güçlendirmelidir. Örneğin görselleri ön plana çıkarmalı, tipografik öğelerin okunurluğunu desteklemeli ve kullanıcının motivasyonunu artırıcı bir etki oluşturulmalıdır (Bedir Erişti, 2018: 67). Tasarımda monoton ve aşırı hareketli görsel alanların oluşmaması için kompozisyon etkenlerinin iyi bir şekilde kurgulanması gerekir. Tasarım yüzeyinde yer alan öğelerin eşit öneme ve görsel ağırlığa sahip olduğu durumlarda monotonluk ortaya çıkar. Diğer yandan, tasarım aşırı hareketli ise, görsel öğeler dikkat çekmek için bir yarış içerisine girer. Bunun sonucunda tasarım çok hareketli ve işlevsiz olacaktır (Cullen, 2005).

Web arayüz tasarımında kompozisyon kurgusuna etki eden unsurlar arasında; web site içeriği, hedef kitle, kullanıcı alışkanlıkları ve güncel tasarım eğilimleri sayılabilir. Bunlara ek olarak düzenli ve sistematik bir kompozisyon yapısı oluşturulmasında etkin rol oynayan unsurlardan söz edilebilir.

Sayfa Düzeni: Dergi, gazete, katalog vb. görsel tasarım ürünlerinde olduğu gibi web arayüz tasarımında da sayfa düzeni oluşturulmasındaki temel amacın, izleyicilerin sayfadaki içeriği rahat bir şekilde algılamalarını sağlamaktır.

Izgara (Grid) Sistemi: Sayfa tasarımlarında, tasarım öğelerinin kompozisyonun bütünlüğünü sağlamak ve içeriğin algılanabilirliğini artırmak için düzenli bir şekilde hizalanabilmesi gerekir. Bu işlem için ızgara (grid) sisteminden yararlanılmasının önemli bir etken olduğu söylenebilir. Uçar'a (2004) göre, grid; kelime anlamı bakımından belli bir hat, izlek ve ızgara anlamına gelmektedir.

Izgara kullanımı bir düzen hissi sağlar ve kullanıcının daha kolay bir şekilde tasarımda gezinmesine yardımcı olur (Graver & Jura, 2012: 40). Tasarımda süreklilik duygusu oluşturur ve kompozisyonda yer alan öğelerin düzenli ve görsel açıdan uyum içerisinde bir yapı oluşturmasını sağlar (Evans, Sherin & Lee, 2013: 58). Bu durumda web arayüz tasarımında görsel bütünlük ve düzenli bir sayfa yapısı oluşturulmasında ızgara kullanımının önemli bir yere sahip olduğu savunulabilir.

Resim 1. Web arayüz tasarımında örnek ana sayfa düzeni

Genel olarak bir web sitesinin temel anlamda sayfa yapısı; üst bölüm (header), içerik (content) ve alt bölüm (footer) şeklinde oluşturulur. Ayrıca ana sayfa ve alt sayfaların sayfa düzeninde bazı farklılıklar olabilir. Ana sayfa tasarımında genellikle web sitesindeki tüm içeriğin önem sırasına göre hiyerarşik bir yapı içerisinde özetlendiği söylenebilir. Dolayısıyla ana sayfa tasarımının alt sayfalara göre görsel öğelerin ön planda olduğu bir sayfa düzeni oluşturulmasının doğru bir yaklaşım olacağı savunulabilir. Alt sayfalarda ise daha çok yazılı içerik yer almaktadır. Bu nedenle alt sayfalarda ise içeriğin daha rahat bir şekilde okunabilmesi sağlanmalıdır. Bu bağlamda ana sayfa tasarımı kullanıcının aradığı bilgiye erişimini kolaylaştırmalı, alt sayfalar da ise içeriğin rahat bir şekilde okunabilmesi sağlanmalıdır. (Akça, 2019: 22)

Beyaz Boşluk: Web sayfalarında beyaz boşluk veya beyaz alanların kullanılması, içerik bölümlerinin daha rahat algılanmasına yardımcı olabilir.

Resim 2. Beyaz boşluk kullanımına örnek web sayfası

Beyaz alanlar, tasarımda izleyiciyi yönlendirme özelliğinden dolayı dikkate alınması gereken bir tasarım öğesidir. Bir tasarım yüzeyinde boşluk olmadığında, tasarımın algılanması zorlaşır (Ambrose & Harris, 2014: 144). Ayrıca, beyaz boşluk kullanımı tasarımda bütünlüğün sağlanmasına katkıda bulunur (Becer, 2015: 72).

Mobil Uyumluluk: Web arayüz tasarımında dikkate alınması gereken en önemli noktalardan biri ise oluşturulan kompozisyonun mobil cihazlara göre duyarlı bir yapıda olmasıdır. Bu çerçevede günümüzde bir web sitesinin mobil cihazlara uyumluluğu konusunda en çok tercih edilen iki farklı tasarım yapısı bulunmaktadır. Bunlar; duyarlı (responsive) ve uyarlanabilir (adaptive) tasarım yapılarıdır. Duyarlı web tasarımı, web sitelerinin kullanılan ekran boyutuna uyum sağlayan bir yerleşime sahip olmasıdır (Girard, 2016). Farklı ekran ölçülerine sahip mobil cihazların

ortaya çıkması, esnek bir tasarım anlayışını gerekli hale getirerek, ekran ölçüsüne uyum sağlayabilen duyarlı (responsive) web tasarımı yapısını ortaya koymuştur (Çatal ve Kürşad, 2015: 96).

Resim 3. Duyarlı web tasarımı farklı ekran ölçülerine göre esnek bir yapıdadır

Resim 3'te görülen örnekte, web sayfa yapısı farklı ekran ölçülerine göre değişmektedir. Bu nedenle web sayfaları mobil cihazlara uyumlu bir yapıda tasarlanmalıdır. Tasarımda yer alan tüm öğeler, ekran ölçülerine uyumlu olacak şekilde yapılandırılması gerekir. Farklı ekran tasarımlarına ilişkin görsel ve tipografik öğelerin hem boyutu hem de içeriğinin uyarlanabilir özellikte olması gerekir (Bedir Erişti, 2018: 68).

Uyarlanabilir (adaptive) tasarım, bir web sitesinin internet tarayıcısının sayfayı ilk yüklediğinde algılanan ekran boyutu için en uygun sayfa düzeni sürümünü sağlamak üzere önceden belirlenmiş sabit boyutların kullanılmasıdır (Girard, 2016). Bu durumda duyarlı (responsive) tasarımdan farklı olarak her ekran boyutu için farklı arayüz tasarımlarının hazırlanması gerekir. Uyarlanabilir tasarım yapısının daha çok karmaşık bilgi derinliğine sahip web sitelerinde tercih edilebileceği düşünülmektedir.

Web Arayüz Tasarımında Tipografi

Görsel iletişim araçlarında en temel öğe yazı ve tipografidir. Bu nedenle bütün iletişim araçlarında olduğu gibi web sayfalarında da tipografi önemli bir yer tutar (Keş, 2009: 100). Tipografinin temel amacı, bir metni okuyucunun en rahat bir şekilde okuyabilmesini sağlamaktır. Bu durumda bir web sayfasındaki içeriğin okunurluğunun iyi olması, arayüz tasarımının başarılı ve web sitesinin de kullanılabilir olduğu anlamına gelebilir.

Web sayfalarında geçmiş dönemlerde sadece kullanıcıların bilgisayarında yüklü olan fontların kullanılması mecburiyeti, işlevsellik ve görsel estetik bağlamında bir eksiklik olarak kabul edilebilirdi. Günümüzde ise daha fazla çeşitlilikte yazı tipi ailesinin kullanılabilir olması, tipografinin web arayüz tasarımındaki etkisini önemli bir yere taşımıştır. Bunun yanısıra içeriğin okunurluğuna da olumlu katkı yaptığı ifade edilebilir.

Web sitesinde içeriğin rahat bir şekilde okunabilmesi için "yaş gruplarına ve hedef kitlesine göre metnin okunurluğunu sağlayacak punto ölçüsü, satır aralığı vb. tipografik önlemler büyük önem taşır. Bunu desteklemek için metinler ya da metin alanları birbirlerinden ayrıştırılabilecek kadar (nefes alabilecek) yeterli boşluklarla çevrelenmelidir. Metin satırlarının uzunluğu ile metin alanlarının derinliği rahatlıkla izlenebilir ölçülerde bulunmalıdır. Çünkü en doğru bilgilendirme en kolay ulaşılabilen bir biçimde sağlanır (Sarıkavak, 2004: 194)". Web sayfalarında içeriğin okunurluğuna doğrudan etki eden tipografik unsurlar arasında; yazı tipi boyutu, küçük-büyük harf, harf aralığı, satır aralığı, satır uzunluğu, hizalama ve zemin rengi sayılabilir. Bu unsurların dikkatli bir biçimde düzenlenmesi ile web site içeriğinin okunurluğu artırılabilir.

Web Arayüz Tasarımında Renk

Tasarımda önemli bir sanat elemanı olan renk, ışığın nesnelere çarpmasıyla onlardan yansıyarak gözümüze ulaşan duyum olarak tanımlanmaktadır. Bilimdeki gelişmeler her alanda olduğu gibi sanata da etki etmiştir. Newton'un güneş ışığını prizmadan geçirip kırılan beyaz ışığın beyaz perde üzerinde gökkuşağı renklerini oluşturması sonucu solar

spektrum renk şeridi oluşturulmuştur. Nesnelerin özelliklerine bağlı olarak ışığın kimi dalga boylarını emmesi, kimini yansıtmasıyla renkler oluşmaktadır (Gökay, 2018: 35).

Renk, bir görsel tasarım ürününün estetik değerini ve işlevselliğini etkileyen en önemli tasarım elemanıdır denilebilir. Web sayfa tasarımlarında tipografi ve renk kullanımının hiyerarşinin oluşturulmasında ve içeriğin organize edilmesinde çok önemli rolü vardır (Kürşad, 2020: 239). Renk, bir tasarıma kimlik ve kişilik kazandırır. Kompozisyondaki öğelerin ön plana çıkmasını veya arka planda kalmasını sağlar. Ayrıca, izleyicinin ruhsal durumuna etki eden bir unsurdur (Elden ve Okat Özdem, 2015: 87). Renk, bir tasarıma hareket kazandırır, dikkat çeker ve duygusal tepkiler ortaya çıkarır. Ayrıca renk, bir sayfa tasarımındaki öğelerin düzenlenmesine yardımcı olabilir ve izleyicilerin belirli bilgi türlerini bulmasına yardım eder (Ambrose & Harris, 2013: 117). Dolayısı ile web arayüz tasarımında da renk kullanımının kullanıcıyı yönlendirmede ve bilgilendirmede etkin bir rolü vardır. Web sitesinde renk uyumunun sağlanması ile kullanıcıların içeriğe odaklanması kolaylaşabilir. Bu çerçevede kullanıcının aradığı bilgiye hızlı bir şekilde ulaşması ile web sitesinin kullanılabilirliğine olumlu katkı yaptığı söylenebilir.

Web sitelerinde renk tercihini belirleyen farklı etkenler mevcuttur. Kurumsal tanıtım amaçlı hazırlanan bir web sitesi için öncelik kurumsal renklerin kullanılması görsel devamlılığın sağlanması için önemlidir. Diğer taraftan renk seçimini etkileyen bir diğer önemli unsurun, web sitesinin sahip olduğu içerik olduğu ifade edilebilir. Ayrıca, Becer (2015: 60) renk seçiminde; rengin kültürel çağrışımı, hedef kitlenin renk tercihi, firma veya ürünün karakteri ve kişiliği, tasarımdaki yaklaşım biçimi gibi dört unsurun dikkate alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Web Arayüz Tasarımı Bileşenleri

Web sitelerinde içeriğin sunumuna ve kullanılabilirliğine katkı sağlayan bir takım web sayfa bileşenleri mevcuttur. Bu bileşenler kullanıcılara web sitesinde dolaşım kolaylığı sağlayabilirler (Akça, 2019: 41). Tasarım ögesi olarak da kullanılan bileşenlerin web sayfasında farklı görevlerinin olduğu söylenebilir. Bu bağlamda görsel açıdan nitelikli bir web sitesi oluşturulmasında tasarıma uyumlu bir biçimde düzenlenmelerinin önemli olduğu ifade edilebilir. Web sayfa tasarımına etki eden bu bileşenler; menü (gezinti çubuğu), slider (slayt alanı/manşet), butonlar, ikon/sembol, görseller (fotoğraf, illüstrasyon), form, tablolar ve animasyon geçişleri şeklinde sıralanabilir.

Örnek Web Arayüz Tasarımının Hazırlanması

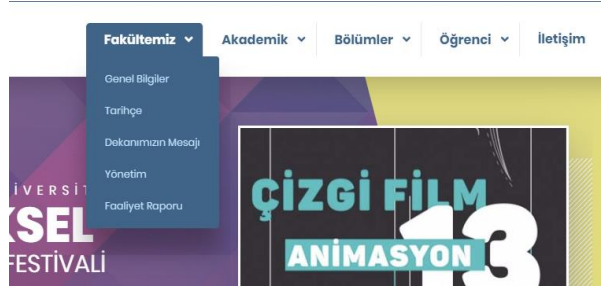
Görsel tasarım çalışmalarında taslak veya eskiz hazırlanmasının ön çalışma açısından önemli olduğu söylenebilir. Bununla ilgili olarak Becer (2015: 77), tasarımcının aklına gelen her yaratıcı düşüncüyü not alması gerektiğini ifade etmektedir. Araştırma kapsamında hazırlanan örnek arayüz tasarım çalışmasının taslak aşamasında sayfa düzeni ve içeriğin tasarımdaki yerleri organize edilmiştir. Kompozisyonun kurgulanmasında kullanıcı alışkanlıkları dikkate alınmıştır. Tüm içerik alanları yatay düzlemde bölümlendirilerek duyarlı tasarım yapısına uygun olması sağlanmıştır. Ayrıca, bu şekilde daha kolay güncellenebilir bir sayfa yapısına sahip olması amaçlanmıştır. Renk tercihi yapılırken web sitesinin resmi bir kurum olduğu göz önünde bulundurularak birincil renk tonu lacivert belirlenmiştir. İkincil renk tonu ise macenta kırmızısı belirlenmiş ve tasarımda kontrast oluşturularak monotonluğun önüne geçilmek amaçlanmıştır. Sayfa zemini beyaz olarak belirlenmiş, ana sayfada yer alan bazı içerik bölümleri açık renk tonları kullanılarak bölümlendirilmiştir.

Resim 4. Uygulamada kullanılan renk paleti

Tipografik düzenlemede, okunaklı ve tasarıma estetik değer katabilecek iki farklı yazı tipi ailesi belirlenmiş, 'Google Font' hizmetinden yararlanılmıştır. Modern ve yuvarlak hatlı geometrik yapıya sahip olması nedeniyle başlıklarda ve bağlantılarda 'Poppins', sayfa içeriğinin okunurluğunun kolay olması için ise 'PT Sans' yazı tipi aileleri tercih edilmiştir. İçeriğin okunurluğunun ve hiyerarşik yapısının sağlanması için harf aralığı, satır aralığı, hizalama gibi tipografik düzenleme işlemleri yapılmıştır.

Web sayfasının üst bölümünde fakülte logosu ve gezinti çubuğu (menü) konumlandırılmıştır. Alt sayfa bağlantıları açılır menü biçiminde kategorize edilmiştir (Resim 5). Böylece kullanıcılara erişim kolaylığı sağlanması düşünülmektedir.

Resim 5. Açılır menü ekran görüntüsü

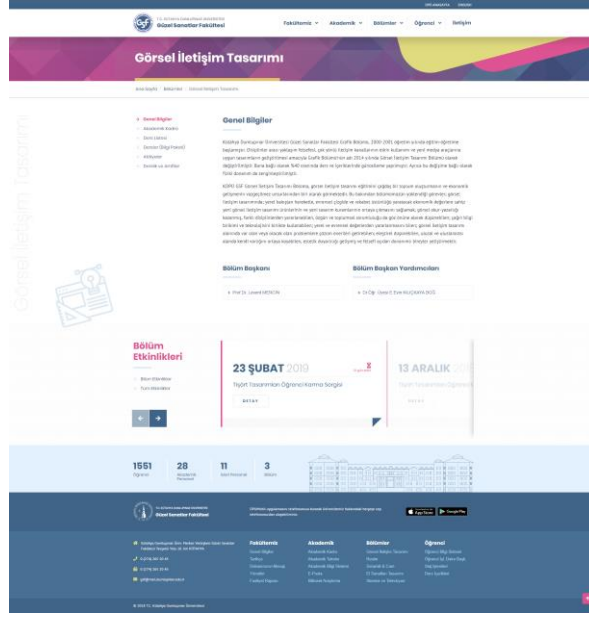
Web sitelerin ana sayfalarında genellikle slider alanları vurgulayıcı alan olarak ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda slider alanları, kullanıcılara web sitesinde en önemli bilgilerin sunumunda etkin bir görev üstlenebilmektedirler. Bu alanlar fakülte web sitelerinde haber, etkinlik ve duyuruların ön plana çıkarılmasında kullanılmaktadır. Bu çerçevede slider alanında tipografik düzenlemeler ile içeriğin daha net okunabilir olması amaçlanmıştır. Bu bölümdeki görsel, bu alana gelebilecek fotoğrafın farklı ölçüleri göz önüne alınarak belirli bir ölçü içerisinde sunulmuştur (Resim 6).

İçerik bölümünde başlık alanları sol blok, içerik detayı ise sağ blok olarak ızgara (grid) sistemine uygun biçimde konumlandırılmıştır. Bölümler arası içeriğin rahat bir şekilde algılanması için üst ve alt boşluklar dengeli tutulmuştur. Fakülte etkinlikleri bir kart görüntüsünde kaydırılabilir alan içerisinde sunulmuştur. 'Bölümler' alanında fakültede bünyesinde yer alan bölümler blok biçiminde hazırlanmıştır. Her bölüme temsili bir renk atanmış, arka planda bölümleri ifade eden opaklığı düşük görseller kullanılmıştır. Bölüm isimlerini destekleyici ikonlar kullanılarak görselliğe ve işlevselliğe katkı sağlamak amaçlanmıştır. 'Projeler' alanında fakülte kapsamında tamamlanan ve devam eden projelere bağlantı yoluyla yer verilmiştir.

Resim 6. Ana sayfa slayt alanı ekran görüntüsü

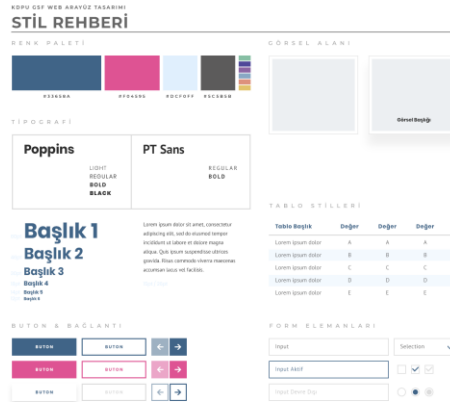
Ana sayfa ve tüm alt sayfalarda fakültede bulunan öğrenci, akademik-idari personel ve bölüm sayıları fakülte binasının illüstrasyonu ile desteklenerek sunulmuştur. Ana sayfa tasarımında son bölüm olarak alt bölüm (footer) alanı tasarımda bütünlüğü sağlayacak biçimde hazırlanmıştır. Bu alanda iletişim bilgileri ve web sitede yer alan diğer sayfa bağlantıları yer almıştır. Web sitelerinin alt sayfa tasarımları genel olarak ana sayfa tasarım kompozisyonunun dışına çıkmadan hazırlanmaktadır (Resim 7).

Resim 7. Alt sayfa tasarımı ekran görüntüsü

Bu çerçevede sayfalar arası görsel devamlılık sağlanmaktadır. Alt sayfalar sayfa düzeninde grid sistemi içerisinde sol blok üç sütun, sağ blok ise dokuz sütun olarak yapılandırılmıştır. Sol blokta aynı kategoriye ait sayfaların bağlantıları eklenmiş, sağ blokta ise sayfa içeriği yer almaktadır. Fakülte bölümleri alt sayfalarında içerik alanından sonra bölüme ait etkinlikler alanı eklenmiştir ve ayrıca bölümü ifade eden ikon sol boşluğa eklenerek görsel etki sağlanmıştır.

Web sitelerinin arayüz tasarımında görsel bütünlüğün sağlanmasında en önemli unsur; tasarım öğelerinin ve sayfaların birbirine tutarlı olmasıdır. Tutarlılığın sağlanması için tasarım genelinde kullanılan renkler, tipografi, kompozisyon öğeleri (boşluk miktarları, grid yapısı vb.) ve web sayfa bileşenleri web sitesinde yer alan tüm sayfalarda değişim göstermemesi gerekir. Ayrıca, arayüz tasarım aşamasında oluşturulan tasarım öğelerinin web sayfalarına dönüştürüldüğünde de aynı biçimde görüntülenmesi önemlidir. Arayüz geliştirme aşamasında tutarlılığın korunması için görsel bir stil rehberi hazırlanması faydalı olabilir.

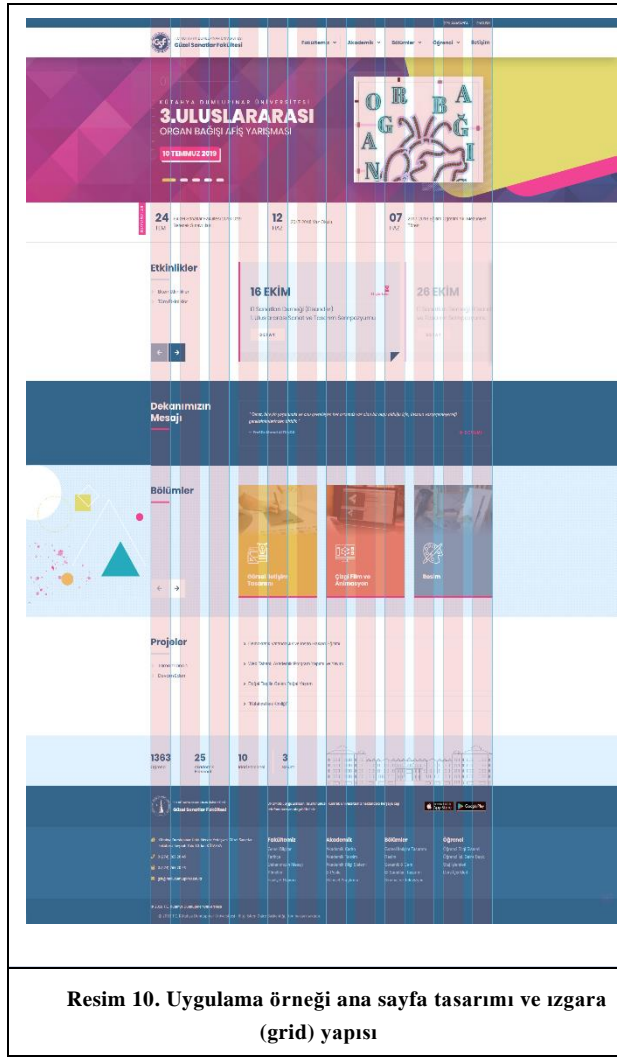
Resim 8. Uygulama örneği için hazırlanan stil rehberi

Web sitelerinin mobil cihazların ekran ölçülerine göre duyarlı bir yapıda oluşturulması kullanım kolaylığı açısından oldukça önemli olabilmektedir. Kullanıcılara web sitesinde rahat bir dolaşım imkanı sunulması için tasarımın mobil versiyonu dikkatli bir şekilde yapılandırılmalıdır. Örneğin, web sayfasındaki içerik masaüstü versiyonda rahatlıkla algılanabilirken, mobil versiyonda daha dar bir ekran ölçüsüne göre içerik sayfa boyunca uzayabilmektedir. Bu durumun önüne geçilmesi için aynı kategoride bulunan içerik alanları yatay düzlemde kaydırılabilir bir alan içinde yapılandırılmıştır.

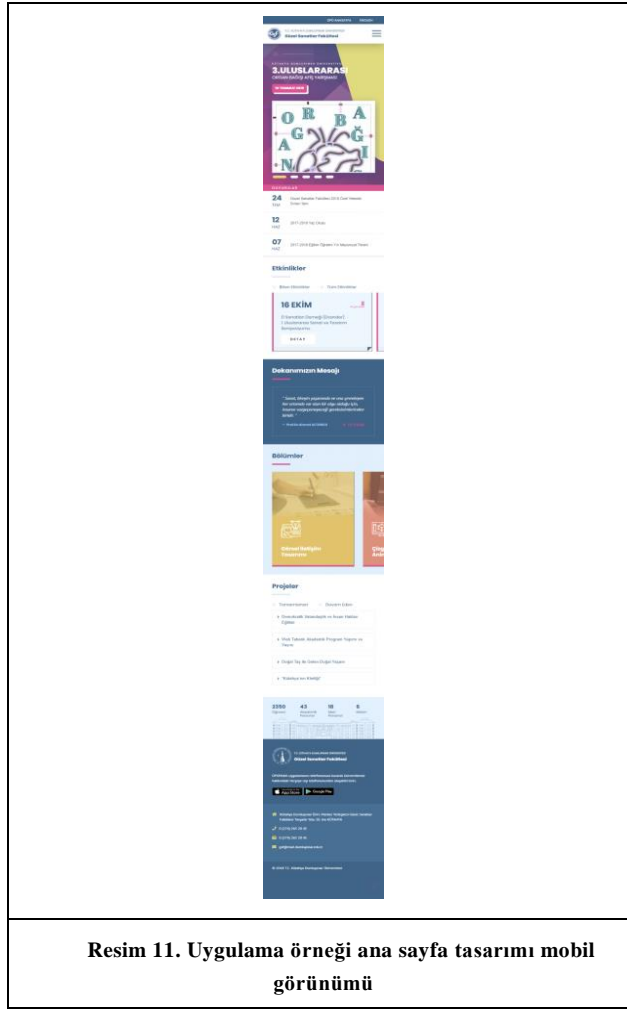

Resim 9. Mobil cihaz ekran görüntüsü

Hazırlanan uygulama çalışmasında kurumsal imajı yansıtabilen, kullanıcı alışkanlıklarını dikkate alan, görsel tasarım ilkelerinin etkin olduğu, estetik değeri ve işlevsel bir yanı olan web arayüz tasarlanması amaçlanmıştır. Daha sonraki aşamada ise arayüz tasarımının estetik değerini koruyarak web dosyaları haline getirilme işlemi yer almıştır. Tasarım ve yazılım aşamasında dikkat edilen en önemli unsur web sitesinin ilerleyen süreçlerde güncelleme işleminin kolay bir şekilde yapılabilir olmasıdır.

Resim 10. Uygulama örneği ana sayfa tasarımı ve ızgara (grid) yapısı

Sonuç ve Öneriler

Teknoloji dünyasında yaşanan gelişmeler, web sitelerinin arayüz tasarımını ve kullanım biçimlerini önemli ölçüde etkilemektedir. Günümüzde görselliğin her alanda olduğu gibi web sayfalarında da daha fazla önem kazandığı söylenebilir. Web sitelerini birbirinden ayıran temel unsur, onların görsel tasarımı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnternet teknolojisindeki gelişmeler sonucunda web sitelerinin arayüz tasarımları daha etkili bir biçimde oluşturulabilmektedir. Bu bağlamda hazır şablon tasarımı kullanmak yerine web sitesindeki içeriği iyi bir biçimde yansıtabilecek ve estetik değere sahip arayüz tasarımı oluşturulması gerekir. Bir web sitesinin arayüz tasarımının hazırlanmasında etkili olan unsurlar vardır. Bunlar; görsel tasarım ilkeleri, kompozisyon, tipografi, renk ve web sayfa bileşenleri olarak sıralanabilir. Bu unsurların web sitesi içeriği ve kullanıcılar göz önünde bulundurularak yapılandırılmasının, iyi bir arayüz tasarımı oluşturulması adına önemli olduğu görülmüştür. Tasarımda kullanılan unsurlar hem görsel estetiği hem de işlevselliğe katkı sağlamalıdır. Sayfada herhangi bir amaca karşılık gelmeyen görsel süslemelerden kaçınılması, içeriğin ön plana çıkarılabilmesi için önemlidir. Kısacası kompozisyonda yer alan tasarım öğeleri görselliğe katkı sağlarken, içeriğin rahat bir biçimde algılanmasına olumlu etki yapması gerekmektedir. Ayrıca, mobil cihazların kullanım oranının artması ile kullanıcılar tablet bilgisayar veya cep telefonu ile web sitesine erişim sağlamaktadırlar. Bu nedenle arayüz tasarımının hazırlanması aşamasında farklı ekran ölçülerinin de dikkate alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Araştırma kapsamında web sayfalarının görsel tasarımını etkileyen unsurlar irdelenmiş, bu unsurlar dahilinde örnek bir web arayüz tasarımı hazırlanmıştır. Hazırlanan arayüz tasarımı HTML, CSS ve JS dilleri kullanılarak masaüstü ve mobil cihazlara uyumlu bir biçimde hazırlanan web sitesi "www.yasarakca.com/web" adresinden incelenebilir.

İnternet teknolojisindeki gelişmeler süreklilik göstererek web arayüz tasarımlarını da etkilemektedir. Günümüzde trend olan tasarım üslubu birkaç yıl sonra önemini kaybedebilir. Bu nedenle tasarım aşamasına geçilmeden önce güncel web arayüz tasarımı eğilimlerinin incelenmesi önemlidir. Ayrıca tasarımcının, arayüz geliştirme dillerinde yapılan yenilikleri de takip etmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir. Çünkü arayüz tasarımında kullanılacak bileşenlerin bilinmesi önem arz etmektedir.

Web arayüz tasarımlarının, diğer grafik tasarım ürünlerinden farklılıkları mevcuttur. Bu alanda çalışma yapacak tasarımcıların temel seviyede HTML, CSS, JS gibi arayüz geliştirme dilleri hakkında bilgi sahibi olması yapılacak çalışmanın niteliğini artırabilir. Buna ek olarak tasarımcı web arayüz tasarımını ve arayüz geliştirme işlemini kendisi de yapabilir. Fakat günümüzde her iki alanda da profesyonel derecede bir çalışma ortaya konulabilmesi çok fazla tecrübe gerektirebilir. Bu nedenle her iş alanı kendi içinde farklı yetkinliklere sahiptir ve bir ekip dahilinde çalışılması daha iyi sonuçlar verebilir.

Arayüz tasarımında, grid sistemine bağlı kalınmalıdır. Piksel tabanlı bir ölçü biriminde çalışma yapıldığı için en küçük detaylara da özen gösterilmelidir. Görsel tasarım ilkeleri dikkate alınarak kompozisyon kurgusunun hazırlanması diğer tasarım ürünlerinde olduğu gibi web sayfa tasarımında da oldukça önemlidir. Web sitesi içeriğinin iyi bir şekilde analiz edilmesi, sayfadaki bilgi hiyerarşisinin oluşturulmasında ve kompozisyon kurgusunda önemli bir yeri vardır. Bu durumda hangi içeriğin nerede konumlandırılacağı konusunda kolaylık sağlanabileceği düşünülmektedir. Tasarım esnasında akla gelebilecek her türlü tasarım fikirleri değerlendirilebilir. Bu bağlamda deneysel çalışmalar daha farklı arayüz konsepti oluşturulmasında fayda sağlayabilir. Fakat bu tasarımlarda dikkate alınması gereken en önemli etken kullanıcı alışkanlıklarıdır. Görsel açıdan iyi görünen bir arayüz, kullanıcılar tarafından öğrenilmesi ve kullanılabilmesi oldukça zor olabilir. Dolayısıyla deneysel çalışmalarda kullanıcıların hesaba katılarak yapılandırılması gerekir. Görsel açıdan başarılı bir web sitesi için; arayüzlerin hiyerarşi, tutarlılık, oran-orantı, renk kullanımı, tipografi, kompozisyon kurallarına ve diğer grafik öğelerin bir bütünlük oluşturacak şekilde mobil cihazlara uyumluluğu da hesaba katılarak tasarlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- Akça, Yaşar Emin. *Web Arayüz Tasarımında Görselliğin Önemi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kütahya: Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, 2019.
- Ambrose, Gavin, ve Paul Harris. *Yaratıcı Tasarımın Temelleri* (A. Tepecik, M. D. Atılğan, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları, 2013.
- Ambrose, Gavin, ve Paul Harris. *Grafik Tasarımda İzgaralar* (N. Arkan, Çev.). İstanbul: Literatür Yayınları, 2014.
- Arslan, Doğan, ve Ali Kütük. "İnovatif Düşüncenin Geliştirilmesi ve Fikirlerin Korunması". *Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmen İçin Kılavuz Kitap*. Ed. Levent Mercin ve Melek Gökay. Ankara: MEB Yayınevi, 2018. 176-185.
- Becer, Emre. *İletişim ve Grafik Tasarım*. Ankara: Dost Kitabevi, 2015.
- Bedir Erişti, Suzan Duygu. *Yeni Medya ve Görsel İletişim Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi, 2018.
- Cullen, Kristin. *Layout workbook: a real-world guide to building pages in graphic design*. Rockport Pub, 2005.
- Çatal, Didem, ve Deniz Kürşad. "Duyarlı Web Tasarımı". *Art-e Sanat Dergisi* 8 (2016): 95-109 <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/20736/221634>>
- Elden, Müge ve Özen Okat Özdem. *Reklamda Görsel Tasarım*. İstanbul: Say Yayınları, 2015.
- Evans, Poppy, Aaris Sherin, ve Irina Lee. *The Graphic Design Reference & Specification Book: Everything Graphic Designers Need to Know Every Day*. Rockport Pub, 2013.
- Galitz, Wilbert O. *The essential guide to user interface design: an introduction to GUI design principles and techniques*. John Wiley & Sons, 2007.
- Girard, Jeremy. "The Future of Web Design: Combining Responsive With Adaptive Design". Studio by UXPin. <https://www.uxpin.com/studioblog/the-future-of-web-design-combining-responsive-with-adaptive-design/>, Erişim tarihi: 30.04.2019.
- Gökay, Melek. "Temel Tasarım". *Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretmen İçin Kılavuz Kitap*. Ed. Levent Mercin ve Melek Gökay. Ankara: MEB Yayınevi, 2018. 31-54.
- Graver, Amy, ve Ben Jura. *Best practices for graphic designers, grids and page layouts: An essential guide for understanding and applying page design principles*. Rockport Pub, 2012.
- Keş, Yusuf. *Elektronik Yayıncılık ve Web tasarımı*. İstanbul: Hiperlink Yayınları, 2009.
- Kürşad, Deniz. "Web Sitelerinde Alt Bilgi Alanının Önemi ve Tasarımı için Öneriler". *Art-e Sanat Dergisi* 13 (2020): 228-246 <<https://dergipark.org.tr/tr/pub/sduarte/issue/53779/704149>>
- Mercin, Levent. "Sanat Nedir?". *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ed. Ali Osman Alakuş ve Levent Mercin. Ankara: Pegem Akademi, 2011. 1-12.
- Mercin, Levent, İlhami Diksoy ve vd. "Uygulama Örneği 1". *Görsel Sanatlar (1-8 sınıflar) Öğretmenler İçin Öğretim Materyali*. Ed. Levent Mercin ve Melek Yılmaz. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı, 2018.
- Sarıkavak, Namık Kemal. *Çağdaş Tipografinin Temelleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2004.
- Uçar, Tevfik Fikret. *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*. İstanbul: İnkılâp Yayınevi, 2004.

Görsel Kaynaklar

- Resim 1. Web arayüz tasarımında örnek ana sayfa düzeni,
- Resim 2. Beyaz boşluk kullanımına örnek web sayfası, <http://2019.curatemag.co>, Erişim tarihi: 19.05.2019
- Resim 3. Duyarlı web tasarımı farklı ekran ölçülerine göre esnek bir yapıdadır, <http://www.medium.com/level-up-web/best-practices-of-responsive-web-design-6da8578f65c4>, Erişim tarihi: 06.05.2019
- Resim 4. Uygulamada kullanılan renk paleti
- Resim 5. Açılır menü ekran görüntüsü
- Resim 6. Ana sayfa slayt alanı ekran görüntüsü
- Resim 7. Alt sayfa tasarımı ekran görüntüsü

- Resim 8. Uygulama örneği için hazırlanan stil rehberi
Resim 9. Mobil cihaz ekran görüntüsü
Resim 10. Uygulama örneği ana sayfa tasarımı ve ızgara (grid) yapısı
Resim 11. Uygulama örneği ana sayfa tasarımı mobil görünümü
Resim 12. Uygulama örneği alt sayfa görüntüleri

AN INVESTIGATION OF DESIGN ELEMENTS THAT AFFECT VISUALITY ON WEB PAGES AND FACULTY OF FINE ARTS PRACTICE EXAMPLE

Yaşar Emin Akça
Levent Mercin

ABSTRACT

The effective presentation of information, service or a commercial product on websites is an important factor in achieving the purpose of the establishment of websites. One of the main elements that distinguish websites from each other is the visual design of the website, the first thing users encounter when they enter the website. An effective web interface design with the opportunities offered by the developing internet technology; It greatly affects the user's visual perception and the usability of the site. In this context, creating a visual and functional interface design of a website different from stereotyped template page designs; It can add value to the corporate identity, as well as the message, information, announcement and so on. will positively affect understanding. In this context, although the usage purposes of the websites are different, the visual designs, that is the web interface designs, have an important place for the user. Based on the above reason, in this research, it is aimed to examine the elements that make up the visual design (web interface) of websites and to prepare a sample web interface design in line with the findings. The purpose of this study is to present the elements that affect the visuality in web interface design and to configure the interface design sample prepared in this direction in a way that is compatible with both desktop and mobile devices. This research was carried out by scanning the relevant literature from general scanning models and preparing a sample web interface design according to the data obtained. In the research, it was found that the developments in internet technologies in the 21st century positively affect the visual designs of websites; It was concluded that elements such as typography, high resolution images, animations, composition and mobile compatibility significantly affect the visuality of a website. In addition, it has been concluded that when integrated with visual design principles, the web page can provide aesthetic value and a usable structure, which contributes to the production of web interface designs that lack aesthetic value, the content of the websites instead of template designs can be transferred correctly, and the visuality is effective. In addition, it has been determined that the visual design of a website should be prepared by taking mobile devices into account, as the use of mobile devices has increased significantly and users can access websites from tablet computers or mobile phones. Therefore, these results obtained in this study were tried to be applied as a suggestion in the design of the newly designed Faculty of Fine Arts website.

Keywords: Web design, web interface design, web page, website